

USNESENÍ

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Kateřiny Černé a soudců JUDr. Romana Horáčka, Ph.D. a Mgr. Mileny Filingerové ve věci

žalobkyně: **OnlineADR.cz, z. ú.**, IČO 06669433
sídlem K lesíku 70/1, 102 00 Praha 10
zastoupené advokátem Mgr. Pavlem Vankem
sídlem Moravské náměstí 15, 602 00 Brno

proti
žalované: **Postýlkov s. r. o.**, IČO 14024152
sídlem Osady Ležáků 835, 538 51 Chrast
zastoupené advokátem JUDr. Petrem Plavcem, Ph.D.
sídlem Na Zábradlí 205/1, 110 00 Praha 1

o hromadné žalobě, **k odvolání žalované** proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. září 2025, č. j. 3 C 10/2024-101

takto:

Usnesení soudu prvního stupně se potvrzuje.

Odůvodnění:

1. Shora označeným usnesením soud prvního stupně zamítl žádost žalované osvobození od soudních poplatků. V odůvodnění uvedl, že žalovaná podala odvolání proti rozsudku ze dne 1. 7. 2025, č. j. 3 C 10/2024-75 a požádala o osvobození od soudních poplatků. Žádost odůvodnila svou nemajetností, předlužením a tím, že se chystá podat na sebe insolvenční návrh. Na výzvu soudu předložila zejména listiny související s exekucními řízeními vedenými proti žalované, Prohlášení právnické osoby (dále jen „Prohlášení“) přes výzvu nepředložila. Soud postupoval podle § 138 odst. 1 o. s. ř., poukázal na výjimečnost institutu osvobození od soudních poplatků a nutnost přihlížet k celkovým majetkovým poměrům žadatele, výši soudního poplatku, k pravděpodobným nákladům dokazování a dalším okolnostem. Vyšel z předložených listin a obsahu spisu a neshledal důvod pro úplné osvobození žalované od soudních poplatků, neboť neuvedla žádné výjimečné a zvláště závažné důvody a netvrdila, že by se do aktuální majetkové situace dostala z objektivních důvodů, které jí nelze přičítat k tíži. Dále soud posuzoval možnost částečného osvobození žalované. Vycházel z výpisů z účtů předložených žalovanou, z nichž nejaktuálnější byl za období od 1. 2. 2024 do 29. 2. 2024, podle něhož žalovaná prováděla každý měsíc různé platební transakce a na její účet rovněž přicházely různé platby, konečný zůstatek činil 34 113,03 Kč. Podle seznamu majetku vyhotoveného ke dni 24. 11. 2024 žalovaná vlastnila dlouhodobý hmotný majetek v hodnotě 357 537 Kč. Z přiznání k dani z příjmů právnických osob soud zjistil, že za rok 2022 žalovaná vykázala ztrátu 387 661 Kč, novější daňová přiznání nepředložila. Podle přílohy k účetní závěrce za rok 2023 žalovaná vykázala záporný vlastní kapitál -1 065 000 Kč, výnosy z běžné činnosti 5 962 000 Kč. Z výpisu z centrální evidence exekucí a z přehledu řízení u Okresního soudu v Chrudimi bylo zjištěno, že proti žalované jsou vedeny desítky exekucních řízení. Dále soud z dohody o zrušení povoleného debetu zjistil, že žalovaná v roce 2024 uzavřela dohodu s bankou

Shodu s prvopisem potvrzuje Zuzana Mášová.

o ukončení smlouvy o povoleném debetu. Dle závěru soudu žalované nelze přiznat ani částečné osvobození od soudních poplatků, neboť dostatečně neosvědčila své aktuální majetkové poměry (veškeré podklady se týkaly roku 2023, případně 2024), seznam majetku nebyl opatřen doložkou správnosti a úplnosti, vztahoval se ke dni 24. 11. 2024, výpis z účtu se vztahoval k období února 2024, účetní závěrka se vztahovala k roku 2023 a přiznání k dani z příjmů k roku 2022. Není tedy zřejmá aktuální majetková situace žalované. Žalovaná dle soudu neunesla ohledně prokázání svých aktuálních majetkových poměrů důkazní břemeno. Soud dále přihlédl k procesní obraně žalované v řízení. Žalovaná namítala, že jí nevznikla povinnost vrátit zálohy od zákazníků, neboť u ní nedošlo k prodlení s dodáním zboží. Z žádosti o osvobození přitom soudu není zřejmé, jak žalovaná naložila s vybranými zálohami v plné výši kupní ceny objednaného zboží a jak hodlá dostát závazkům z kupních smluv, když dle svého tvrzení nemá dostatečné prostředky ani na zaplacení soudního poplatku ve výši 80 407 Kč. Dále soud zohlednil podnikatelskou činnost žalované a odkázal na judikaturu Nejvyššího soudu, podle níž je třeba přihlížet také k tomu, zda se právnická osoba spekulativně nezbavila majetku, tedy zda nejde o obcházení zákona za účelem získání výhody v podobě osvobození od soudních poplatků. Závěrem soud zhodnotil, že se nejedná o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování práva. Podotkl, že žalované byl poskytnut dostatečný čas na doplnění jejích tvrzení, žalovaná nad rámec uvedeného nic nedoplnila. Konečně žalovanou namítaná výjimečnost věci a význam pro budoucí aplikaci hromadného řízení není kritériem pro osvobození od soudních poplatků.

2. Proti shora uvedenému usnesení podala žalovaná včasné odvolání a navrhla, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil a žádosti žalované vyhověl. Uvedla, že soud prvního stupně nesprávně zhodnotil podmínky pro přiznání osvobození od soudních poplatků, když dle jeho závěru nebyly dány u žalované výjimečné důvody pro úplné osvobození, neboť netvrdila objektivní důvody své tíživé situace. Příčiny nemajetnosti nejsou bez dalšího předpokladem pro rozhodnutí o osvobození od soudního poplatku (nález Ústavního soudu ze dne 11. 11. 2014, sp. zn. IV. ÚS 659/12 a usnesení ze dne 24. 6. 2019, sp. zn. II. ÚS 2965/18), podle níž mají soudy vycházet pouze z aktuálních majetkových poměrů žadatele, nikoliv založit rozhodnutí na okolnostech vedoucích k jeho nemajetnosti. Závěr Nejvyššího soudu, uvedený v rozhodnutí sp. zn. 29 Cdo 1301/2013, na něž odkazuje soud prvního stupně, považuje za překonaný s ohledem na nálezy Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3112/17. Žalovaná souhlasí, že předmětem posouzení nemůže být skutečnost, zda se jedná o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování práva. Žalovaná má na základě výše uvedené judikatury Ústavního soudu za to, že předmětem posouzení může být pouze její aktuální majetková situace, kterou žalovaná dostatečně osvědčila listinami (přestože nemohla předložit aktuální účetní doklady). Objektivní nemožnost žalované zaplatit soudní poplatek ve vyměřené výši vyplývá především ze skutečnosti, že jsou proti ní vedeny desítky exekučních řízení. Dále žalovaná doložila nedostatek majetku již na podzim 2024 a zrušení bankovního účtu kvůli negativnímu zůstatku více než 1,2 mil. Kč. Z těchto skutečností lze učinit závěr, že žalovaná je zadlužená, nemá možnost disponovat žádným majetkem, ani uhradit soudní poplatek za odvolání, exekuční řízení jsou bezvýsledná pro její nemajetnost (jak vyplývá z předložených listin vztahujících se k exekučním řízením), generální inhibitorium jí vylučuje nabýt jakýkoliv majetek. Žalovaná rovněž osvědčila, že poplatkovou povinnost za ni nemohou splnit ani její společníci. Soud v napadeném usnesení zjistil skutkový stav pouze z účetních dokladů žalované, opomenul výpisy z Centrální evidence exekucí a lustra Okresního soudu v Chrudimi, další skutečnosti podstatné pro posouzení žádosti vyplývají ze spisu. Na základě takto neúplně zjištěného skutkového stavu soud nesprávně zhodnotil podmínky pro přiznání osvobození dané zákonem a judikaturou. Aktuální majetkovou situaci by bylo možné prokázat pouze do roku 2024, daňová přiznání a účetní závěrky za rok 2025 by bylo možné předložit na jaře roku 2026. Na jednání před soudem dne 25. 6. 2025 žalovaná vysvětlila důvody vzniku své nepříznivé ekonomické situace. Jsou zde dány zvláštní důvody pro úplné osvobození, neboť je prvním žalovaným v hromadném řízení, a rozhodnutím soudu jí byla uložena povinnost plnit za třetí osobu, k čemuž nebyly splněny procesní podmínky. Žalovaná je prázdnou

obchodní korporací bez vlastního bankovního účtu, dosud není v insolvenčním řízení pouze z důvodu nemožnosti předložit nutné přílohy insolvenčního návrhu.

3. Odvolací soud přezkoumal odvoláním napadené usnesení podle § 212 a § 212a o.s.ř., aniž za tím účelem nařizoval jednání v souladu s § 214 odst. 2 písm. c) o.s.ř., a dospěl k závěru, že odvolání není důvodné.
4. Z obsahu spisu se podává, že žalovaná podala včasné odvolání proti rozsudku ze dne 1. 7. 2025, č. j. 3 C 10/2024-75 a současně požádala o osvobození od soudního poplatku za odvolání. Soud žalovanou vyzval usnesením ze dne 21. 8. 2025, č. j. 3 C 10/2024-87, aby ve lhůtě 10 dnů od doručení usnesení předložila vyplněné Prohlášení, doložila kopie výpisů z účtů za poslední 3 roky a daňová přiznání za tři předcházející účetní období. Z potvrzení Městského úřadu Chrudim plyne, že žalovaná není zapsána jako vlastník a provozovatel motorových vozidel. Z potvrzení Katastrálního úřadu pro Pardubický kraj plyne, že není vlastníkem žádných nemovitostí a nejsou na ni evidována jiná věcná práva. Z listin přiložených žalovanou k žádosti o osvobození od soudních poplatků učinil odvolací soud zjištění shrnutá v bodě 1 usnesení.
5. Předpoklady pro přiznání osvobození od soudních poplatků vymezuje ustanovení § 138 o. s. ř. Podle tohoto ustanovení může předseda senátu na návrh přiznat účastníkovi zčásti osvobození od soudních poplatků, odůvodňují-li to poměry účastníka a nejde-li o svévolné nebo zřejmě bezúspěšné uplatňování nebo bránění práva; přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li proto zvlášť závažné důvody. Poplatková povinnost spojená se soudním řízením vyplývá pro účastníky ze zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích. Účastníkovi vzniká ze zákona bez ohledu na jeho aktuální majetkovou situaci. Výjimky z této zásady jsou upraveny v ustanovení § 11 citovaného zákona, přičemž v posuzovaném případě se o žádný z případů tam uvedených nejedná. Smyslem moderačního oprávnění soudu ve smyslu § 138 o. s. ř. není řešit aktuální finanční situaci poplatníka, ale zabránit tomu, aby bylo pouze z důvodu nemajetnosti komukoli odepřeno právo na přístup k soudu zaručené Listinou základních práv a svobod. Podmínkou pro poskytnutí osvobození je naplnění obou zákonných předpokladů upravených ve shora citovaném ustanovení. Účastník, který žádá přiznání osvobození od soudních poplatků, musí doložit, že jeho majetkové poměry jsou natolik nepříznivé, že takový postup odůvodňují, a současně, že poplatný úkon nepředstavuje zřejmě bezúspěšné uplatnění či bránění práva.
6. Pokud jde o úspěšnost odvolání, nelze ji předjímat. Je možné, že žalovaná v odvolacím řízení uspěje, vyloučen však není ani výsledek opačný. Výlučně pro účely rozhodnutí o shora uvedeném návrhu lze tedy považovat tento předpoklad za splněný.
7. Stejný závěr však nelze přijmout ohledně druhého předpokladu týkajícího se poměrů žalované. Odvolací soud podotýká, jak vyplývá rovněž z ustálené judikatury (např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 18. 9. 2013, sp. zn. 30 Cdo 2643/2013, usnesení ze dne 17. 7. 2013, sp. zn. 29 Cdo 1301/2013, usnesení ze dne 27. 9. 2017, sp. zn. 28 Cdo 3426/2017, nebo usnesení ze dne 28. 3. 2017, sp. zn. 22 Cdo 648/2017), že žadatel je povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své poměry a nese důkazní břemeno o prokázání nedostatku prostředků pro zaplacení soudního poplatku. Odvolací soud se přitom ztotožnil se soudem prvního stupně v tom, že žalovaná své poměry úplně a věrohodně neprokázala.
8. K námitce nedostatečně zjištěného skutkového stavu odůvodněné tím, že soud prvního stupně vycházel pouze z účetních dokladů, nikoliv z výpisů z evidence exekucí a soudních řízení, považuje odvolací soud za nezbytné uvést, že s ohledem na obsah odůvodnění vycházel soud prvního stupně při rozhodování z celého obsahu spisu. Pokud jde o výpisy z evidencí, z nich bylo možné zjistit pouze tolik, že proti žalované je vedeno více soudních a exekučních řízení. Nezodpovídají však otázky, zda vydané elektronické platební rozkazy nabyly právní moci, případně zda proti nim byly

žalovanou podány odpory a jaké byly výsledky takových řízení, a jaké způsoby exekuce byly nařízeny s jakými výsledky. O tvrzené bezvýslednosti exekucí nelze z výpisů zjistit ničeho. Z evidencí lze tudíž jednoznačně zjistit jen to, že žalovaná své závazky neplní dobrovolně, a to po delší dobu.

9. K námitce absence objektivních důvodů pro vznik tíživé majetkové situace žalované odvolací soud podotýká, že soud prvního stupně uvedl tento argument pouze jako jedno z možných kritérií pro úplné osvobození, pro které jsou třeba zvlášť závažné důvody. Rozhodnutí soudu o tom, že žalované nelze přiznat ani částečné osvobození, je však postaveno na skutečnosti, že žalovaná nedoložila úplně a věrohodně své aktuální majetkové poměry. V tomto směru odvolací soud doplňuje, že jde-li o listiny vztahující se k účtu žalované, ty neprokazují, že byl účet zrušen, ani k jakému datu. Z listin vyplývá pouze to, že žalovaná měla ke dni 18. 1. 2024 na účtu záporný zůstatek 351 517 Kč, který byla povinna uhradit, a že povolený debet byl zrušen (dohoda o zrušení povoleného debetu ze dne 18. 1. 2024). Protože ke dni 29. 2. 2024 byl konečný zůstatek na účtu kladný, tj. 34 113,03 Kč, je evidentní, že záporný zůstatek musel být žalovanou (z blíže neurčeného zdroje) uhrazen. Žalovanou v odvolání tvrzené zrušení účtu kvůli uvedenému zápornému zůstatku převyšujícímu 1,2 milionu Kč tak vyznívá nevěrohodně. Žalované přitom postačovalo předložit potvrzení banky o tom, že účet by zrušen, což se nestalo. Se žalovanou lze souhlasit v tom, že opodstatněnost návrhu na osvobození od soudních poplatků lze posuzovat na základě aktuálních majetkových poměrů, nikoliv minulých; to však předpokládá, že budou věrohodně a úplně doloženy, což se nestalo; byť poměry byla povinna prokazovat žalovaná jako žadatel, doložila je, a to pouze částečně, do roku 2023. K nemožnosti předložit daňová přiznání a účetní závěrky za rok 2025, musí odvolací soud sdělit, že žalovanou nebyly předloženy ani listiny týkající se zdaňovacího období roku 2024. Nadto, daňová přiznání a účetní závěrky nejsou jedinými listinami, kterými lze aktuální majetkovou situaci doložit; volba prostředků, kterými žadatel hodlá tvrzené poměry prokazovat, je na něm (pokladní kniha, příjmové a výdajové doklady apod.). To, že po určitou dobu byly faktury propláceny z pokladny, tj. v hotovosti, připustila žalovaná v doplnění žádosti ze dne 1. 9. 2025. O výši hotových finančních prostředků v pokladně k datu podání žádosti o osvobození od soudních poplatků či k datu odvolání proti usnesení nebylo nic ani tvrzeno, natož prokázáno.
10. Žalovaná v této souvislosti odkazovala na rozhodnutí Ústavního soudu, která však pro nyní posuzovanou věc nejsou relevantní. Nález Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 3112/17 se týkal osvobození od soudního poplatku osoby ve výkonu trestu odnětí svobody, která si dle obecných soudů svou nemajetnost způsobila trestnou činností a mohla si na uhrazení soudního poplatku půjčit od jiné osoby; tato judikatura je na posuzovanou věc zcela nepřiléhavá. Usnesením Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 2965/18 byla odmítnuta ústavní stížnost, neboť napadená usnesení obecných soudů byla založena na tom, že stěžovatel dostatečně nedoložil své majetkové poměry (nikoliv na zaviněné příčině nemajetnosti).
11. Námitku významnosti posuzované věci pro judikaturu shledává odvolací soud nedůvodnou, neboť § 138 o. s. ř. upravuje osvobození založené výhradně na nepříznivých poměrech žadatele. Pro posouzení splnění předpokladů je irrelevantní, zda se jedná o první spor svého druhu, tj. co je předmětem řízení.

12. Z výše uvedených důvodů odvolací soud napadené usnesení soudu prvního stupně podle § 219 o. s. ř. jako věcně správné potvrdil, když o aktuálních poměrech žalované si nebylo možno udělat (z její viny) úplný a pravdivý obraz.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné (§ 238 odst. 1 písm. i) o. s. ř.).

Praha 10. 12. 2025

Mgr. Kateřina Černá, v. r.
předsedkyně senátu